

Ustanovitev župnije Pirniče

Prva znamenja v razvoju pirniškega območja v samostojno župnijo so se pokazala že pred drugo svetovno vojno. Pot osamosvajanja je utiralo priseljevanje prebivalstva iz drugih krajev, ki s Smlednikom kot župnijskim središčem niso čutili več nobene zgodovinske ali kakšne druge vezi, utrjevala pa ga je relativna oddaljenost od stoletnega župnijskega središča. Kot naravna pregrada je gozdni masiv hriba Brezovec smledniško župnijo že prej delil na dva dela, zaradi priseljevanja prebivalstva pa so se večale tudi pastoralne potrebe v pirniškem delu župnije.

Pirničani so se zaradi oddaljenosti že pred vojno čutili odrezane od župnijskega središča in so se zato v opazno manjši meri udeleževali župnijskega življenja. Tudi k nedeljski maši so predvsem v zimskem času začeli hoditi k bližjim in bolj priročnim sosedom: z Vikrč in iz Spodnjih Pirnič v takratni frančiškanski samostan v Tacnu (na Rocnu), iz Zgornjih Pirnič in z Verja pa v bližnjo Presko. Duhovniki iz Smlednika so zato najprej samo v zimskem času, sredi šestdesetih let pa čez celo leto začeli opravljati redno nedeljsko in praznično mašo tudi v Spodnjih Pirničah. Celotno pirniško območje, ki se je zbiralo pri tem bogoslužju, se je s tem začelo tudi znatneje odtujevati župnijskemu središču v Smledniku. Vezi s Smlednikom so se začele rahljati.

Poleg uvedbe redne nedeljske maše v Spodnjih Pirničah je odtujevanje od župnijskega središča v Smledniku utrjeval začetek poučevanja verouka v Zgornjih Pirničah, kar je bilo nujno potrebno. V začetku osemdesetih let so nekdanje vasi že skoraj začele preraščati v eno samo strnjeno naselje z okrog 2500 prebivalci, po urbanističnih načrtih pa je bilo predvideno še nadaljnje širjenje. Že takrat je bila več kot polovica krajanov priseljencev.

Ker so Pirniče v civilnem pogledu s svojo šolo, vrtcem, trgovino in lastno krajevno skupnostjo že postale samostojna enota, je bilo treba razmišljati, da bi dobile tudi cerkveno samostojnost. Pred ustanovitvijo župnije je že dalj časa je postajalo vse bolj razvidno, da oskrbovanje naraščajočega pirniškega območja iz Smlednika ni zadostno niti ustrezno.

Reševanje novih pastoralnih potreb

Med drugo svetovno vojno je nemški okupator tudi iz Smlednika izgnal oba duhovnika. Župnija je bila ves medvojni čas nezasedena. Župnik Ivan Platiša je bil ubit 28. oktobra 1943 v Čatežu na Dolenjskem. Po vojni je sledilo preganjanje Cerkve, kar je bila neposredna posledica komunistične revolucije. V prvih desetletjih po koncu vojne si je zato Cerkev predvsem

prizadevala za preživetje. Na širjenje pastoralne dejavnosti je bilo težko misliti. Cerkev je bila dolga leta postavljena v zakristijo. Več možnosti za njeno delovanje je prinesla otoplitev odnosov med t. i. socialistično družbo in Cerkvijo ob koncu šestdesetih let. Med drugim je bilo Cerkvi dovoljeno reševanje najtežjih pastoralnih razmer, ki jih je medtem prinesel celokupen družbeni razvoj.

Oddaljenost pirniškega območja od župnijskega središča in nove razmere, ki jih je povzročilo veliko priseljevanje ljudi iz drugih krajev, je spodbudilo nadškofijsko vodstvo k odločitvi, da je treba za mlado naselje pastoralno bolje poskrbeti. Prvi ukrep cerkvenega vodstva pri reševanju novih razmer v Pirničah je bila dodelitev kaplana župniji Smlednik. Vsi povojni kaplani od začetka sedemdesetih let naprej so bili namreč smledniški župniji dodeljeni zaradi Pirnič.

Župnik Anton Hostnik (1967–1980) je dodobra uvidel nove pastoralne potrebe župnije. Najprej je iz praktičnih razlogov župnijski verouk za pirniške otroke iz Smlednika preselil v Pirniče. Zaradi bližine na novo postavljene osemletne šole (1975) je poučevanje verouka za celotno pirniško območje potekalo vseskozi, razen majhnih izjem, v cerkvi v Zgornjih Pirničah, ne glede na to, da so nedeljsko mašo za celotno pirniško območje opravljali v spodnjepirniški cerkvi, ki je bila zaradi velikosti za to tudi bolj primerna. Župnik Hostnik je leta 1979 zaradi bližine šole pri cerkvi v Zgornjih Pirničah dokupil stavbno zemljišče in začel postopek za pridobitev gradbenega dovoljenja za zidavo cerkvene stavbe z veroučnimi prostori. Na ljubljanskem urbanističnem zavodu je bila marca istega leta izdelana lokacijska dokumentacija, na dovoljenje za začetek gradnje pa je bilo treba čakati vse do leta 1981. Z začetkom zidave veroučnih prostorov v Zgornjih Pirničah se je začela uresničevati iskrena želja številnih Pirničanov, da bi verouk, ki je takrat potekal v slabih razmerah v majhni cerkvi, poučevali v za to primernih prostorih.

Župnik Alojzij Lamovšek (1980–1992) je kot naslednik župnika Hostnika ob nastopu svoje službe v Smledniku dobil izrecno nalogo, da se v Pirničah čim prej ustanovi župnija oz. da je treba poskrbeti za ustrezno pastoralo na celotnem pirniškem območju. Nalogo je prevzel z vso odgovornostjo in že po nekaj mesecih dela v smledniški župniji prišel do prvega sklepa. V nedeljo, 16. novembra 1980, je oznanil, da veliko število prebivalstva in odmaknjenost župnijske cerkve za območje Pirnič tam narekujeta uvedbo še ene nedeljske maše; poleg dotedanje v Spodnjih Pirničah ob drugem dnevnem času tudi v Zgornjih Pirničah. Namero je utemeljil z ugotovitvijo, da bo s tem omogočena udeležba pri maši vsem, ki to želijo, ne le ob zapovedanih praznikih, ko sta na območju Pirnič že dve maši, ampak tudi ob nedeljah.

*Cerkev sv. Križa v Spodnjih Pirničah na razglednici pred prvo sv. vojno.
 Iz zasebne zbirke Zmaga Tančiča.*

Pričakovati je bilo, da se bodo mogli maše udeleževati v znatno večji meri otroci in mladina, da bo olajšana udeležba starejšim in bolehnim in da bo za vse večja dnevna izbira. Na župnikov predlog so nato nedeljsko mašo v Zgornjih Pirničah začeli obhajati ob začetku novega cerkvenega leta, na prvo adventno nedeljo, 30. novembra 1980.

Na pobudo župnika Lamovška so v prvi polovici leta 1981 v župniji Smlednik izvedli tudi prve volitve župnijskih pastoralnih svetov (ŽPS). Na praznik Kristusa Kralja, 22. novembra 1981, je med oznanili sporočil, da je bil na podlagi oddanih glasovnic izvoljen 41-članski župnijski pastoralni svet, ki je zaradi obsežnosti župnije sestavljen iz dveh delov: enega za območje Smlednika in naselja severno od Brezovca in drugega za območje Pirnič, to je za vsa naselja župnije med Brezovcem in Šmarno goro. Na svojih rednih mesečnih srečanjih sta nato zasedala skupaj, včasih pa tudi ločeno, glede na obravnavo specifičnih vprašanj, vezanih na ta ali oni del župnije.

Župnijski pastoralni svet za pirniški del župnije se je že na svoji prvi seji dotaknil gradnje tamkajšnje »cerkvene hiše« (župnišča) oz. veroučnih prostorov. Pri gradnji je tako z delom kot z denarnimi prispevki sodeloval le ožji krog ljudi, čeprav je bila stavba velikega pomena za celotno območje Pirnič. Lokacija stavbe za verski pouk v Zgornjih Pirničah je postala najbolj primer- na od tistega trenutka naprej, ko so tu za celotno območje Pirnič postavili

*Cerkev sv. Tomaža v Zgornjih Pirničah na fotografiji iz obdobja med obema vojnama.
Iz zbirke Gostilne Mihovec v Zgornjih Pirničah.*

poslopje nove osnovne šole. H gradnji veroučnih prostorov v Zgornjih Pirničah so bila zato poklicana vsa naselja pirniškega območja. Zanje bi morali nameniti nabirke pri obeh pirniških cerkvah.

Pirniški del ŽPS je o žgočih vprašanjih verouka, veroučnih prostorov ter o različnih mnenjih in pripombah v zvezi z nastajanjem župnije v Pirničah razpravljal tudi na naslednjih sejah. Posebej o razlogih za ustanovitev nove župnije Pirniče so v začetku 1982 govorili tudi na letnem srečanju ključarjev. Župnik je takrat ob pobudah, da bi se župnija zavzela za pokopališče tako v Smledniku kot tudi v Pirničah, pojasnjeval, da skrb za pokopališča ni več pristojnost župnije in Cerkve, ampak za to pristojnih občinskih organov.

V soglasju z ŽPS je župnik Lamovšek 3. oktobra 1982, na 27. navadno ali roženvensko nedeljo, določil, da bo ob žegnanjski maši v Zgornjih Pirničah darovanje za dograditev cerkvene hiše z veroučnimi prostori tudi pri obeh mašah v Smledniku, ker se verouk v Pirničah poučuje v zelo neprimernih razmerah, oznanjevanje vere pa je prvenstvena naloga župnije.

Leta 1982 je bila ustanovljena škofijska gradbena komisija za strokovno pomoč pri načrtovanju cerkvenih gradenj in popravil. Vse niso bile enako potrebne. Pomembno je bilo tudi upoštevati, katere imajo večjo korist za širšo cerkveno skupnost. Župnik Lamovšek je ob tej novici dodal, da je trenutno v smledniški župniji nedvomno najbolj potrebna dograditev cerkvene

hiše z veroučnimi prostori v Zgornjih Pirničah, in se v ta namen ljudem priporočal za pomoč in podporo.

Ustanovitev pastoralnega centra

Julija 1983 je bila v Smledniku birma in kanonična vizitacija. Župnija je takrat štela okrog štiri tisoč katoličanov. Razmere so se zaradi velikega dose-ljevanja, zlasti na območju Pirnič, bistveno spremenile. Ker je bilo na pirniški strani več prebivalcev kot na smleški, je bilo nujno treba urediti pastoralni center v Pirničah. Cerkevno vodstvo se je za lokacijo centra v Zgornjih Pirni-čah odločilo predvsem iz praktičnih razlogov: zaradi bližine osemletne šole, večje gostote prebivalstva in za otroke bolj mirne, varne in trajno zajamče-ne lokacije. Nove veroučne in bivalne prostore so zato že pred časom začeli načrtovati in nato graditi v Zgornjih Pirničah. Čeprav so bili razlogi za usta-novitev samostojne župnije v Pirničah že takrat dovolj utemeljeni, pa čas za to odločitev zaradi nesoglasij, predvsem o izbiri sedeža načrtovane župnije, ni dozorel. Sklenjeno je bilo, da bo za pastoralno bolj ustrezno oskrbo celot-nega območja Pirnič namesto ustanovitve nove župnije poskrbljeno tako, da bo zanj še močnejše odgovoren smledniški kaplan.

Na razdeljenost smledniške župnije na dva dela je takrat nazorno po-kazala tudi objavljena cerkvena statistika. Leta 1982 je k prvemu obhajilu pristopilo 78 otrok, od tega štirideset v Smledniku in 38 v Pirničah. Prav tako je bilo v istem letu v Smledniku razdeljenih 17.440 obhajil, v Spodnjih Pirničah 4267, v Zgornjih Pirničah 5180, v vseh drugih podružnicah pa vse-ga skupaj 470. V letu 1983 je nedeljsko mašo v Smledniku obiskovalo 510, v Pirničah pa 398 vernikov. Ker je bilo na območju župnije le eno pokopališče, je bila velika večina cerkvenih pogrebov opravljena na pokopališču v Smled-niku in le izjemoma v sosednjih župnijah.

Ko se je že po enem letu od kaplanske službe v Smledniku poslovil Ivan Selan, je bil s 15. avgustom 1983 na njegovo mesto imenovan Vladimir (Lado) Pečnik z namestitvenim dekretom, ki je določil, da se bo naselil v novozgrajeni hiši v Zgornjih Pirničah. Z dekretom je dobil vsa pooblastila, da bi celotno območje Pirnič dušnopastirsko bolj ustrezno oskrboval. Račune obeh cerkva je moral voditi ločeno. Obe cerkvi sta bili enakovredni in v obeh naj bi se poleg darovanja maš podeljevali tudi drugi zakramenti. V pastoral-ni center v Pirniče se je preselil, ko je bilo v njem usposobljeno stanovanje. Kolikor je mogel, je pomagal tudi v Smledniku, kjer je odmevalo njegovo iz-virno delo v Pirničah.

Ker do ustanovitve župnije leta 1983 zaradi pirniških razprtij navkljub drugačnim pričakovanjem še ni prišlo, je župnik Lamovšek predvsem poudarjal, da je prvenstvena naloga Cerkve zadostna in primerna pastoralna oskrba celotnega območja Pirnič. Vodstvo ljubljanske nadškofije je zato ustanovilo Pastoralni center Pirniče, za katerega je bil odgovoren smledniški kaplan, celotno območje Pirnič pa je še naprej ostalo del župnije Smlednik. Cerkveno vodstvo z nadškofom na čelu je imelo po njegovem trdnem prepričanju neodtujljivo pravico in dolžnost, da ob upoštevanju vseh objektivnih okoliščin primerno poskrbi za čim večji duhovni blagor vseh ljudi.

Z ustanovitvijo pastoralnega centra in prihodom kaplana Pečnika v Zgornje Pirniče je prišlo do neljubih dogodkov v Spodnjih Pirničah, kjer že pred tem ni bilo soglasja za gradnjo pastoralnega centra v Zgornjih Pirničah. Na ukaz nadškofa Alojzija Šuštarja in po posredovanju pristojnega arhidiakona so Najsvetejše zaradi izrednih razmer odnesli iz cerkve, cerkev pa je do ureditve razmer in izpolnitve postavljenih pogojev ostala zaprta.

Ker kljub mnogim pojasnjevanjem in prizadevanjem za uspešno rešitev pastoralne dejavnosti na območju Pirnič po splošnih cerkvenih predpisih in dejanskih možnostih ni prišlo do nikakršne rešitve, je bil v smislu cerkvenih predpisov in v soglasju z Nadškofijskim ordinariatom v Ljubljani dne 12. marca 1984, odstavljen cerkovnik cerkve sv. Križa v Spodnjih Pirničah. Postavljen mu je bil tudi rok, do katerega naj oddat ključce cerkve, tabernaklja in mežnarije. Ko bi bilo to izpolnjeno, bi spet obhajali mašo v Spodnjih Pirničah.

Ker cerkveni ključi niso bili vrnjeni, se je žalostna zgodba v Spodnjih Pirničah še dolgo vlekla. Vedno znova se je medtem postavljalo vprašanje, kdaj bo maša in kdaj bo cerkev odprta. Toda na ta vprašanja ni bilo odgovora. Leto in več je minilo, pa se vsa stvar ni premaknila niti za ped. Nadškof Šuštar je medtem župnika prosil, naj vsem dobronamernim ljudem sporoči, da ima gorečo željo, da bi bila maša tako kot prej, vendar je pred tem nujno potrebno, da se uredijo razmere in posebej vprašanje posesti ključev in nabirk ter spoštovanja duhovnikov.

Župnik Lamovšek je poleti 1984 pod vtisom celotnega dogajanja v Oznanilu župniškega občesta Smlednik med drugim zelo obširno pojasnjeval razloge, ki so vplivali na odločitev za izbiro središča pastoralne dejavnosti na območju Pirnič. Pri tem je poudaril, da so bile za ureditev celotne pastoralne dejavnosti dane možnosti tako v Spodnjih kot tudi v Zgornjih Pirničah. V enem in drugem naselju je bila cerkev, v obeh pa tudi cerkvena hiša. Ko so leta 1981 izpraznili mežnarijo v Spodnjih Pirničah, je bila takrat tam edina možnost za pastoralno delo in so jo želeli v ta namen čim prej usposobiti. Vendar je bilo kmalu za tem izdano dovoljenje za gradnjo cerkvene hiše v

Zgornjih Pirničah. Župnija se je v soglasju in po priporočilu škofije odločila za ureditev pastoralne dejavnosti v Zgornjih Pirničah. Ta odločitev je bila sprejeta zaradi že večkrat omenjenih razlogov. Med dvema možnostima je bila izbrana tista, ki je bila v tedanjih okoliščinah za večino prikladnejša. Treba je bilo ravnati s čutom odgovornosti za prihodnost. Župnik je pritrdil mnenju, da je spodnjepirniška cerkev večja, lepša in prikladnejša, toda po drugi strani je poudaril, da sta za cerkveno vodstvo obe cerkvi enakovredni in da bo tako tudi vnaprej. Zagotovil je, da se bodo tudi v Spodnjih Pirničah opravljale redne maše in podeljevali zakramenti takoj, ko bo priznan in spoštovan veljaven cerkveni red.

Župnija Pirniče

Župnija Pirniče je bila po dolgem prizadevanju ustanovljena na podlagi ustanovne listine z dne 11. julij 1985, št. 843/85, ki jo je izdal ljubljanski nadškofijski ordinariat, ob nadškofijskem kanclerju jo je podpisal njen ustanovitelj, nadškof dr. Alojzij Šuštar. V veljavnost je stopila na praznik Marijinega vnebovzeta, 15. avgusta 1985, ko je bila tudi slavnostno razglašena. Ustanovna listina je nekakšen župnijski statut, ki v prvem delu pojasni glavne razloge za ustanovitev, v drugem novi župniji določi območje in področje delovanja, njene glavne značilnosti ter glavne naloge in dolžnosti župnika, v tretjem izloči območje nove župnije iz območja prejšnje in imenuje novega župnika, v zadnjem delu pa določa dan, ko stopi v veljavo, in naročilo, da listino o ustanovitvi nove župnije na dan razglasitve preberejo v župnijskih cerkvah nove in stare župnije.

V ustanovni listini je posebej pomembno in zanimivo določilo, da ima nova župnija dve cerkvi: sv. Križa v Spodnjih Pirničah in sv. Tomaža apostola v Zgornjih Pirničah, ki sta enakovredni, da imajo verniki v obeh cerkvah pravico do bogoslužja, da se v obeh delijo vsi zakramenti in da župnik za vsako cerkev posebej vodi ločen blagajniški dnevnik dohodkov in izdatkov. Poleg tega je posebej za takratne pirniške razmere zapisano določilo, da se bo bogoslužje v cerkvi sv. Križa začelo opravljati takoj, ko bodo izpolnjeni vsi pogoji, ki jih je ordinariat postavil že leta 1983. Obenem je posebna tudi določba, da se župniku dodeli stanovanje v cerkveni hiši v Zgornjih Pirničah, kjer se redno poučuje verouk.

Na isti dan kot ustanovno listino je nadškof Šuštar podpisal tudi odlok, s katerim je za župnika nove župnije imenoval Petra Slevca, dotedanjega kaplana v župniji Novo mesto – Šmihel. Ob podelitvi glavnih nalog rednega dušnega pastirstva, kot so naloge poučevanja, posvečevanja in vodstva, ga je opozoril,

da bo moral modro paziti, da bo službo opravljal v skladu z določili ustanovne listine in vernikom omogočal udeležbo pri bogoslužju v obeh cerkvah, ki sta enakovredni. Obenem mu je želel, naj mu da Bog veliko mero modrosti, potrpežljivosti in predvsem ljubezni do te župnije, v kateri naj bi zavladali mir, medsebojno spoštovanje in vneto sodelovanje za skupni blagor župnije.

Naslednji dan je nadškof o ustanovitvi nove župnije obvestil župnika Alojzija Lamovška v Smledniku in kaplana Vladimirja Pečnika v Pirničah in jima naročil, naj se v nedeljo, 21. julija 1985, v župnijski cerkvi v Smledniku in pri vseh mašah v Zgornjih Pirničah prebere naslednje oznanilo: »Nadškof dr. Alojzij Šuštar je z odlokom z dne 11. 7. 1985, šte. 843, ustanovil na ozemlju župnije Smlednik novo župnijo Pirniče in je k njej priključil naselja: Spodnje Pirniče, Verje, Vikrče, Zavrh in Zgornje Pirniče. Župnija bo imela dve enakovredni cerkvi: sv. Tomaža v Zgornjih Pirničah in sv. Križa v Spodnjih Pirničah. Vsa bogoslužna župnijska opravila se bodo opravljala v obeh cerkvah. V cerkvi sv. Križa v Spodnjih Pirničah se bo bogoslužje pričelo takoj, ko bodo izpolnjeni pogoji, ki jih je nadškof postavil že leta 1983. Župnija bo slovesno razglašena in bo začela delovati na praznik Marijinega vnebovzeta, 15. avgusta 1985. Župnija bo pripadala dekaniji Ljubljana okolica. Za prvega župnika je bil imenovan Peter Slevce, doslej kaplan v župniji Novo mesto - Šmihel ...« Nadškofovo obvestilo o ustanovitvi pirniške župnije je bilo na nedeljo, 21. julija 1985, objavljeno tudi v župnijskih oznanilih.

Kaplan Vladimir Pečnik, pravzaprav prvi neuradni župnik, je s tem sklenil svoje obsežno pastoralno delo v Pirničah. Smledniški župnik Lamovšek ga je ob slovesu imenoval »duhovni oče« mlade pirniške župnije in mu pripisal, da ji je s svojo vneto vsestransko dejavnostjo položil duhovne temelje. Neposredno pred napovedjo slovesne razglasitve nove župnije in pred prihodom prvega pirniškega župnika Slevca je dotedanji kaplan Pečnik oznanil, da »bo v četrtek pod Marijinim varstvom začela živeti nova župnija Pirniče. Več let se je pripravljala, v ta namen ste mnogi molili, se postili in spreobračali. Bog nas je uslišal«. Prav tako je ljudem priporočil, naj novega župnika sprejmejo z ljubeznijo in mu pomagajo pri dograjevanju duhovnega življenja.

Svečano razglasitev župnije Pirniče in umestitev prvega kanonično potrjenega župnika Petra Slevca je na slovesni zapovedan praznik Marijinega vnebovzeta, 15. avgusta 1985, po nadškofovem odloku in pooblastilu v cerkvi v Zgornjih Pirničah opravil ljubljanski pomožni škof Jožef Kvas. Z ustanovitvijo župnije Pirniče se pravzaprav ni zgodilo nič posebno novega. Razvoj v povojnih desetletjih je pripeljal Pirniče do vsestranske osamosvojitve tudi v cerkvenem življenju. Razglasitev župnije je to stanje le potrdila in javno cerkvenopravno uzakonila.

Smledniški župnik Lamovšek se je v poročilu o rojstvu pirniške župnije spomnil na ustanovitev smledniške leta 1676, ki ne pomeni drugega kot »nov začetek Božjega odrešenjskega dela in novo približanje Boga ljudem«. Novi, mladi pirniški župniji in njenemu prvemu župniku je čestital in želel, da bi bila »učinkovito znamenje Jezusove navzočnosti ter uspešna šola vere, upanja, ljubezni in edinosti vsem sedanjim in bodočim prebivalcem med Brezovcem in Šmarno goro«.

Novi župnik Peter Slevce se je pirniškim vernikom s posebnim predstavitvenim nagovorom predstavil v oktobrski številki Oznaniła pirniške župnije, v katerem jih je najprej obvestil, da ga je 11. julija ljubljanski nadškof dr. Alojzij Šuštar imenoval za župnika novoustanovljene župnije Pirniče in da je 15. avgusta nastopil novo službo. Iz ustanovne listine je povzel določbo, katera naselja so bila dodeljena pirniški župniji, ter poudaril, da ima nova župnija dve cerkvi, ki sta po cerkvenih kanonih 1214 in 1219 enakovredni in da imajo verniki v obeh cerkvah pravico do bogoslužja. Ni pozabil dodati, da se tudi vsi zakramenti (krsti, poroke ...) delijo v obeh cerkvah in da župnik za vsako cerkev posebej vodi ločen blagajniški dnevnik dohodkov in izdatkov. Prosil je, da bi vsi razumeli pomen ustanovitve župnije Pirniče z dvema enakovrednima cerkvama, da bi odpadel vsak strah, da bi bila ena cerkev podrejena drugi in obratno. Na koncu je lahko zaključil z ugotovitvijo, da če sta namreč cerkvi enakopravni, kakor je zapisano v ustanovni listini, potem ne moreta biti nikdar druga drugi podrejeni. Težko mu je bilo, tako kot je čutil pri mnogih drugih, ker je bila cerkev v Spodnjih Pirničah še vedno zaprta in ni bilo odgovora, kdaj bo v njej spet maša.

Prenos lastninske pravice na novonastalo župnijo

Po določitih ustanovne listine je bilo zaradi ustanovitve župnije v Pirničah treba urediti tudi lastniške in druge odnose med novonastalo župnijo Pirniče in staro župnijo v Smledniku, iz katere se je prva v moči ustanovne listine izločila, in jih potrditi v javnih civilnopravnih evidencah. Predaja in prevzem med župnijama je potekala 15. decembra 1985 v župnišču v Zgornjih Pirničah na pobudo dekana Franceta Dularja iz dekanije Ljubljana - okolica, v katero je bila pirniška župnija po ustanovitvi dodeljena.

Novoustanovljena župnija ni imela zgodovinskega arhiva. Njen arhiv je začel nastajati 15. avgusta 1983, ko je zadnji smledniški kaplan dobil nalogo bivati v Pirničah in položiti temelje pastoralnemu centru Pirniče. Samostojne matične knjige so začeli pisati od 1. januarja 1984. Leta 1983 je bila pastoralnemu centru izročena družinska kartoteka za vsa pirniška naselja. V

pisarni matične župnije Smlednik je ostal malo uporaben Status animarum. Nastajati so začele oznanilna, oklicna, prvoobhajilna in birmanska knjiga, delovodnik in kronika. Vodila se je tudi veroučna kartoteka.

Vsa župnijska zemljišča na območju nove župnije je župnija Smlednik po posestnih listih iz leta 1981 predala novonastali župniji Pirniče. V zemljiški knjigi je bil prenos lastninske pravice do nepremičnin izveden 10. septembra 1986; poleg obeh cerkva in obeh cerkvenih poslopij je imela župnija Pirniče v lasti še pripadajoča zemljišča ter druga zemljišča, ki so bila po katastru zavedena kot sadovjak, pašnik in gozd. Po inventarnem zapisniku so med župnijama izpeljali primopredajo celotnega imetja obeh cerkva, župnišča v Zgornjih Pirničah in mežnarije v Spodnjih Pirničah. Novo župnišče v Zgornjih Pirničah takrat še ni bilo zavarovano. Nova župnija ni imela ustanovnih maš niti drugih podobnih obveznosti. Tudi cerkvene finance so bile urejene. Obveznosti za verski tisk za leto 1985 so bile tudi poravnane.

Cerkvena ključarja v cerkvi v Spodnjih Pirničah sta bila Vojko Juvan in Franc Jeraj, v cerkvi v Zgornjih Pirničah pa Jakob Okorn in Mihael Rak. V zadnjih petih letih pred ustanovitvijo župnije so bila na območju pirniške župnije opravljena naslenja dela:

a) v cerkvi v Spodnjih Pirničah je bil obnovljen kristalni lestenec in nabavljena dva mala kristalna lestenca. Decembra 1981 so bile nabavljene nove hrastove klopi, pred tem tudi stolpna ura in baker za žlebove in pločevinaste dele strehe, ki je bil spravljen pri enem od ključarjev;

b) na spodnjepirniški mežnariji je bila obnovljena zahodna stran. Preurejeni so bili prezidi veže in kuhinje, na novo napeljana voda, električna, prenovljen in izoliran je bil pod, prebeljene so bile stene ter nabavljenih okrog dvajset stolov z mizo in krilno tablo. Vzidana so bila nova okna z marmornimi policami;

c) v Zgornjih Pirničah je bilo pozidano župnišče, nabavljena je bila najnujnejša oprema za učilnice, kuhinjo in druge prostore. Urejeni sta bili okolica župnišča in dvorišče pred cerkvijo;

d) vsa notranjost cerkve v Zgornjih Pirničah je bila prenovljena. Elektrificirani so bili cerkev in zvonovi, cerkev je bila prebeljena, nameščena je bila lesena obloga, preurejen prezbiterij z lesenim daritvenim oltarjem, ambonom in tabernakljem z bogato rezbarijo. Nabavljeni so bili stoli, harmonij, električne orgle. Postavljena je bila lesena konstrukcija, ki je nosila streho za zavetje pri mašah na prostem. Prenovljena je bila streha cerkve. Uskladiščenih je tudi nekaj kubičnih metrov rezanega lesa.

Davki od zemljišč so bili poravnani, pravih cerkvenih uslužbencev ni bilo. Nagrade sodelavcem so bile simbolične in priložnostne. Župnija je dolgovala

skladu samopomoči pri Nadškofijskem ordinariatu v Ljubljani petsto tisoč dinarjev glavnice, ki se je črpala postopno v letih 1982–83, ter pripadajoče letne obresti. Večje zneske je pri gradnji pastoralnega centra založila matična župnija Smlednik, ki je preostali dolg v višini 284.000 dinarjev namenila kot pomoč in v dar novoustanovljeni župniji. V Pirničah se je že takrat vedelo, da bo treba v naslednjih letih zaradi premajhne cerkve veliko graditi. Skrb za povečanje cerkve v Zgornjih Pirničah je takoj po ustanovitvi župnije postala ena izmed prvih gospodarskih nalog, ki jo je bilo treba reševati.

Nova župnijska cerkev

Po tehtnem premisleku in posvetovanjih se je novi župnik Peter Slevce skupaj z zavzetimi farani odločil zidati novo cerkev. Za tako odločitev mu je v razmeroma kratkem času uspelo pridobiti vsa potrebna soglasja in zbrati dovolj sredstev za začetek gradnje. Po načrtih arhitekta Jožeta Kregarja jo je gradilo podjetje Tehnik iz Škofje Loke, pri gradnji, zlasti pri obrtniških in drugih delih, ter pri zbiranju potrebnih denarnih sredstev pa so nesebično pomagali številni župljani in drugi ljudje, ki jim je bilo mar za novo župnijsko svetišče. Že štiri leta po ustanovitvi župnije je nadškof Šuštar mogel blagosloviti temeljni kamen nove cerkve, leto pozneje, 15. avgusta 1990, pa je novo župnijsko cerkev Marijinega Vnebovzeta tudi posvetil. O posvetitvi nove cerkve je nadškof izdal tudi posebno listino, s katero je potrdil, da je na praznik vnebovzeta Device Marije, 15. avgusta 1990, po obredniku Rimskega pontifikala Red posvetitve cerkve in oltarja iz leta 1977 posvetil novo župnijsko cerkev Marije Vnebovzete v Zgornjih Pirničah in v njej daritveni oltar. Po istem obredniku je nadškof Šuštar na 32. navadno ali zahvalno nedeljo, 6. novembra 1988, med sv. mašo popoldne, torej še pred začetkom gradnje nove župnijske cerkve v Zgornjih Pirničah, posvetil nov daritveni oltar, narejen po načrtih arhitekta Jožeta Kregarja, v cerkvi sv. Križa v Spodnjih Pirničah.

Stane Okoliš⁵⁷

⁵⁷ Avtor je prispevek sestavil na podlagi mesečnih oznanil in listin iz župnijskega arhiva v Smledniku in Pirničah.